
**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Kivinen, Nina

Title: "Hei mä lainaisin sellaisen iPadin" – kirjaston ratkaisu e-kirjojen käytön lisäämiseksi

Year: 2014

Version:

Please cite the original version:

Kivinen, N. (2014) "Hei mä lainaisin sellaisen iPadin" – kirjaston ratkaisu e-kirjojen käytön lisäämiseksi. Tietue : Jyväskylän yliopiston kirjaston lehti, nro 1/2014.

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

”Hei mä lainaisin sellaisen iPadin” – kirjaston ratkaisu e-kirjojen käytön lisäämiseksi

3.3.2014 Tekijä [Jyväskylän yliopiston kirjasto](#)

Kirjasto on tarjonnut asiakkailleen lukuisia e-kirjakokoelmia jo vuosituhanen vaihteesta alkaen. Kuluneet vuodet ovat tuoneet suuria muutoksia kokoelmien laajuuteen ja e-kirjoista löytyy jo huomattava määrä yliopiston kurssivaatimuksissa olevaa kirjallisuutta. Kirjaston hankintapolitiikka suosii elektronista aineistoa painetun sijaan, joten lukemat ovat jatkuvassa kasvussa.

Kurssikirjastossamme sekä osin muissakin kokoelmissamme on käytössä [QR-koodit](#) (Quick Response Code), jotka avaavat linkin e-kirjaan. Kun älypuhelimien tai tablettiin on ladattu lukuohjelma, pääsee QR-koodin kautta suoraan e-kirjaan.

QR-koodien skannaamista iPadilla. KUVA: Arto Ikonen

Kirjat eivät ole enää sidottuja verkkoyhteyteen ja tämä on käytettävyyden kannalta suuri muutos aikaisempaan. Opiskelijoiden yleisin mukana kulkeva tekniikka on älypuhelin, joka ei kuitenkaan tarjoa alustana kovin hyvää lukukokemusta. Näin ollen kirjasto tulee asiassa apuun ja panostaa lukulaitteisiin, joiden avulla opiskelijat voisivat ladata e-kirjoja helposti ja vaivattomasti omaan käyttöön. Käsityksemme mukaan Jyväskylän yliopiston kirjasto on ensimmäinen yliopistokirjasto, joka teki päätöksen tarjota opiskelijoille e-kirjojen lisäksi myös niiden lukualustat kotilainaukseen.

iPadiit lainaan syksyllä 2013

Kirjasto aloitti iPadien lainaamisen lokakuussa 2013 varovaisesti 10 laitteella ja hyvin sujuneen alun jälkeen määrä kasvoi pian nykyiseen 28 laitteeseen. Laina-aika on sama kuin kurssikirjaston painetulla kokoelmalla, jolloin asiakkaan on helppo muistaa laitteen palautus sekä aikaa kirjojen lukemiseen on kohtuullisesti.

iPadit herättivät mielenkiintoa ja jo ensimmäisellä viikolla kaikki laitteet menivät lainaan. Varaumahdollisuutta laitteisiin ei ole, mutta asiakkaat osaavat tarkistaa laitteiden saatavuuden kirjaston [JYKDOK-tietokannasta](#) ja kiirehtivät heti niitä kysymään, kun saatavuustieto ilmestyy verkkoon. Suunnitteilla on myös saada saatavuustiedot näkymään reaaliaikaisesti info-televisiossa.

Mihin kaikkeen laitetta käytettiin – luettiin e-kirjoja?

Kirjasto keräsi syksyn aikana iPadin lainanneilta käyttäjäkokemuksia ja toiveita lainauskäytäntöihin. Palautteen antoi 20 lainaajaa.

Laitteita käytettiin palautteen mukaan moniin erilaisiin käyttötarkoituksiin kuten oppimistehtävien tekoon, sähköpostin lukemiseen, nettiselailuun, jne. Kirjaston näkökulmasta on ilahduttavaa, että valtaosa käyttäjistä oli lukenut laitteilla myös e-kirjojamme. Vastaajista moni oli lukenut e-kirjojen lisäksi myös e-lehtiä ja tieteellisiä artikkeleita.

Useassa vastauksessa tuli ilmi, että opiskelijat olivat kokeneet iPad-laitteen poistaneen e-kirjoihin heidän aiemmin liittäneitä negatiivisia ennakoasenteita, kuten näytöltä lukemisen hankaluus ja vaatimus verkkoyhteyden toimivuudesta. Nyt kirjojen mukaan ottaminen esimerkiksi junamatkalle oli ollut vaivatonta.

Henkilökunta on vinkannut e-kirjojen lukemisesta, kun asiakas on laitteen käynyt lainaan, mutta e-kirjojen lukeminen ei tietenkään ole ollut edellytys laitteen lainaukselle. Tätä taustaa vasten tulokset e-aineistojen lukemisesta ovat erityisen ilahduttavia.

Kuinka helppoa laitteen käyttö oli?

Jatkuvasti muuttuva tekniikka saattaa herättää välillä pientä epämukavuuden tunnetta. Näitä tunteita kokee varmasti joskus niin kirjaston henkilökuntaan kuuluva kuin asiakkaamme. Tämä näkyi osassa palautteissakin, mutta valtaosin laitteen käyttö koettiin helpoksi:

Ensimmäinen käyttökokemukseni tablet-laitteesta. Kokemus oli positiivinen ja perustoiminnot melko helpokäyttöisiä.

Satunnaisia ongelmia saattoi esiintyä, esim:

Välillä oli ongelmia internetiin liittymisessä.

Asetusten muokkaamiseen itselle sopivaksi olisin tarvinnut apua.

Pystyin käyttämään, joskin e-kirjojen haku/lataaminen voisi olla helpompaa.

Kirjasto tarjoaa tukea niin e-aineistojen kuin iPad-laitteiden käytössä. Rohkaisemme asiakkaitamme aina ongelmatilanteissa kääntymään asiakaspalvelumme puoleen. Käytännön kokemuksesta voi sanoa, että esimerkiksi e-kirjojen lataaminen yksinkertaistuu huomattavasti niitä käytettäessä, sillä ensimmäisellä kerralla eri palveluihin kirjautuminen vaatii henkilökohtaisten tunnusten luontia, mutta jatkossa teokset avautuvatkin jo nopeammin.

Tarpeelliseksi koettu palvelu

Kahden viikon laina-aika tuntui enemmistöstä sopivalta, kuten eräässä vastauksessa todettiin:

Olisihan pidempi laina-aika mukava, mutta ymmärrän, että lyhyempi laina-aika antaa mahdollisuuden useammalle käyttäjälle.

Yhdessä asiassa kaikki vastaajat olivat yksimielisiä: on erinomaista, että kirjasto tarjoaa tällaista palvelua asiakkailleen.

Hienoa, että kirjasto tarjoaa tällaisen mahdollisuuden tutustua uuteen tekniikkaan. E-aineiston lukeminen tuntui mukavammalta näin kuin koneella, sillä ei ollut sidottu mihinkään paikkaan.

Tykkäsin todella paljon, hienoa, että iPadeja voi lainata! Aion lainata jatkossakin.

Kirjaston näkökulmasta olemme myös olleet tyytyväisiä iPadien lainaamiseen ja tämä palvelu tuli meille jäädäkseen – tai ainakin siihen saakka kunnes tekniikka taas muuttuu.

Nina Kivinen